

Erasmus+ KA1 Felnőttoktatási mobilitási pályázat

(Pályázati szám: 14/KA1AE/433)

Készítette: Farkas Katalin

A GALE - The Global Alliance for LGBT Education – szervezet által tartott „*Assessing homophobia in schools*” képzés beszámolója

Helyszín: Riga, Lettország

Időpont: 2014. Október 6-8.

A képzés általános értékelése:

A képzést megelőzően a GALE szervezet vezetőitől minden fontos információt megkaptunk, mely a kinn tartózkodásunkra vagy a kurzusra vonatkozott. A kurzus vezetője nagyon felkészült volt, rengeteg adaptálható, élő példát hozott az iskolai kutatások és előkészítések módjaira, viszont a kurzus egyik lényegének tekinthető konkrét kérdőíves kutatómódszertan bemutatása az utolsó képzési nap 2. felére maradt (szerencsére pszichológus hallgatókként és pszichológusokként ezzel végül nem volt problémája a szervezetünknek a saját kutatásunk során, és merítettünk is a GALE indikációiból, kutatási eszközeiből).

A képzés **első napján** a szokásos egymással való megismerkedést, és személyes igényfelmérést, kérdések felvetését követően megvizsgáltuk a heteronormativitás és a szociális kirekesztés megnyilvánulásait az iskolákban, az iskolai irányelvek működését. A résztvevők megosztották a többiekkel országuk gyakorlatait, szabályozását (ha van), és általános helyzetét LMBT kérdésekben az oktatás terén. Nálunk utoljára....

Felvetettünk további lehetséges lépéseket, melyekről a résztvevő szervezetek tudnak, vagy azok meglépését tervezik, esetleg már elkezdték. Végigvettük a GALE „Right to Education” programjának előírásait, melyben a tanuláshoz való jogot (LMBTQ) aktivisták, az oktatási szektor és a hatóságok együttműködésének ösztönzésével kívánják elérni. A programot jelenleg a holland kormány támogatja, előző változataiban a GALE az UNESCO-nál szorgalmazott egy globális kutatási és tanácsadási projektet velük együttműködésben. Ebből is kitűnt, hogy mennyire eltérő állapotok lehetnek Európán belül, persze ez talán senkit sem ért meglepetésként. (Itt eszembe jutott,

hogy nem is lehetett volna egy ilyen területen hitelesebb képzés, mint nemzetközileg oktató holland szervezeté...) A GALE általános protokollja többek között javasolja az iskolai LMBTQ érzékenyítések során, hogy tudjuk kategorizálni a diákok kérdéseit, melyek vonatkozhatnak (nemi) szerepekre, (nemi) preferenciákra, életmódra, egyéni nyitottságra.

Ebből is kiindulva megvizsgáltuk a (hetero)normativitás ördögi körét, annak útját, hogyan generálnak a szociális szervezeteket és szexualitást szabályozó normák a normáktól való eltérés esetén sztereotipizálást, így negatív érzelmeket, majd negatív attitűdöket, majd társas távolságot, diszkriminációt, erőszakot, s hogy mindez a kör hogyan generálja önmagát, és hogyan lehet ezt a társas kirekesztési spirált oktatással, megfelelő pedagógiai viselkedéssel, attitűddel és víziókkal megállítani.

Nagyon fontosnak találtam egy iskolai irányelv mátrixot, melyben az iskolák, intézmények megjelölhetik, hogy milyen mértékben kívánják a kirekesztés és megfélemlítés (bullying) ellenes irányelveket életbe léptetni vagy promotálni az általános célok, iskolai környezet, az oktatás, a diákok védelme tekintetében. Mert ezek megjelenhetnek (és ki is merülhetnek) akár szabadidős tevékenységek szervezésében, de ha nincs mögötte szervezeti szintű edukáció és szupervízió, csapatmunka a diákok bevonásával is, akkor csak igen rövid távú és felszínes eredményeket lehet elérni. Tehát az iskola szervezeti szintű megváltozásának első lépése a változshoz kellő közeg megteremtése egy felügyelő bizottság kialakításával és konkrét célkitűzésekkel, majd innen kiindulva az egész szervezetre hatóan, és őket is bevonva tevékenykedni rövid távon látható sikerekkel, majd ezt követően történik meg valójában a változás, és a változás fenntartása.

Rengeteg ilyen folyamatban asszisztált a GALE, így ezeket az információkat, és példákat tekintettem a képzés legfőbb hasznának. A „seduction” kulcsszó néhányszor előfordult, ami egy LMBTQ- érzékenyítő civilszervezet részéről – a szokásos igényfelmérés, egyeztetés, segítség megajánlása mellett - mindig szem előtt tartja a lehetséges korai elutasítást, így évekre megghiúsítva egy egész stratégiát a megfelelő iskolai légkör kialakítására, így megfontolt, „csábító” - de nem a valós célokat tagadó, vagy elhallgató - stratégiával kell először „kapukat döngetni”. Tehát pl. egy iskolai LMBTQ kérdőív esetében fontos általánosan a kisebbségi identitásokra, kirekesztésre koncentrálni, és ezen belül az LMBTQ kérdésekre, így az iskola is már kevésbé mondhatja, hogy őt nem érdekli a kirekesztés, vagy a kisebbségi tanulók helyzete. (Mi is megfogadtuk ezt a tanácsot a kutatásunk során.)

A második nap a résztvevő szervezetek céljait, és az ezek elérése során felmerülő világos kutatási célokat, kutatási típusokat vizsgáltuk meg egészen konkrétumokba menően, pl. kérdésfeltevési módokra, vagy konkrét kérdésekre kaptunk példákat, hogy milyen esetekben melyek alkalmazhatók. A kutatás céljai lehet egy vizsgálat, egy módszer kipróbálása,

folyamatok/módszerek ellenőrzése, vagy érzelmekre ható szemléltetés, vagy ezek kombinációja. Ezek megtalálásában segíthetnek a belső (szervezeti) és külső (iskolai) igényfelmérési kérdőívek és interjúk, ezekre is kaptunk hasznos mintákat.

Megismerkedtünk a kvalitatív és a kvantitatív kutatási típusokkal is, kutatási módszerekkel (interjú, kérdőív, megfigyelés, fókuszcsoport, stb.) és módszertannal is (deskriptív, kvázi-kísérleti vizsgálat, korrelációs- és metaanalízis, stb.). Ezek között számomra nem sok újat találtam, de a konkrét, speciális esetekben javasolt példákat nagyon hasznosnak találtam.

A képzés **harmadik napjának** fókuszában egy konkrét kérdőív és kutatási stratégia összeállítása volt, melyet minden résztvevő szervezetnek ajánlottak. Segítséget, javaslatokat kaptunk a válaszok gyűjtésére, azok kielemezésére, kutatási beszámoló írására, utánkövetésre, és a kutatási eredmények esetleges publikációjára. Az előző napról átcsúsztak a kutatásban konkrétan feltehető kérdések a szexualitásra, nemi identitásra vonatkozóan. A nap utolsó felére maradt tehát időkezelési problémák miatt az elemző statisztikák, grafikon- és prezentációkészítés bemutatása a Google Forms és az Excel kutatási-elemző aspektusának, és más programok használatával, de szervezetünk résztvevő (és nem résztvevő) tagjai (többsége) számára ez nem volt ismeretlen, így nem is nagyon sajnáltuk, csak a többi résztvevő gondterhelt arcát látva bánkódtunk az előállt helyzeten.

Utómunka:

A képzést követően online kérdőíves módszerrel vizsgáltuk országos szinten középiskolás fiatalok különböző kisebbségi csoportokhoz – menekültekhez, cigányokhoz, leszbikus nőkhöz és meleg férfiakkhoz - való attitűdjeit a GALE szervezet által is javasolt kérdőíves módok felhasználásával, illetve saját kiegészítésekkel is. Sajnos a minta kis elemszáma okán csak tendenciózus következtetéseket tehattünk, de érdekes volt a menekültekkel szembeni látványos elutasítás, mely a cigányok, a leszbikusok és a melegek elutasítását is meghaladta (az utóbbi két csoport elutasítása nem is volt olyan kiugró, mint amilyenre számítottunk).